

activei Comisii de Istorie a Orașelor din România nu poate decât să bucure și să îndemne la noi cercetări. Acum, istoricii care au avut preocupări legate de urbanismul românesc găsesc sub o singură copertă atât loc de publicare dar și de analiză științifică a unei teme incitante. Și până acum istoricii români au abordat această temă. În afara volumelor publicate, studii de mai mică întindere au fost însă împrăștiate în diferite anuare de institute sau muzee, fiind uneori dificil de consultat din cauza dificultăților existente și în trecut și acum în circulația cărții științifice. Parțial problema a fost acum rezolvată. Dacă la cele expuse adăugăm foarte bunele condiții grafice precum și prețul extrem de accesibil, un început promițător a și fost făcut.

Doru MARTA

IZVOARELE RĂSCOALEI LUI HOREA SERIA A. DIPLOMATARIA, VOL. V,

Editura Academiei Române, București, 1990, LXXVII + 469 p.

Publicarea documentelor răscoalei lui Horea inițiată de Academia Română în anul 1982 continuă prin acest volum și după schimbările de regim politic din decembrie 1989, grație eforturilor celor patru autori: Mihail Cerghedan, Ladislau Gyémánt, Vasile Ionaș și Vasile Vânătoru, cu o introducere a acad. Ștefan Pascu. Apărut cu mare greutate, la cinci ani după volumul precedent, al IV-lea, trebuie să ne declarăm satisfăcuți că, în final, a apărut totuși. Este un semn că Editura Academiei Române intenționează să continue seria de volume de documente Horea la care lucrează destul de mulți specialiști, de mai bine de un deceniu, unii dintre ei având încheiată activitatea de cercetare de câțiva ani chiar. Dar în ritmul acesta de publicare a seriei ne exprimăm îndoiala că va fi încheiată în acest mileniu. Pe de altă parte, nu știm ce rost a avut ca Editura Academiei să accepte trecerea pe foaia de titlu a acestui volum anul 1990 ca an al apariției, când **Bunul de tipar** a fost dat la 14 noiembrie 1990, fiind limpede pentru toată lumea că acesta nu va putea fi tipărit până la sfârșitul anului. Evident, volumul a apărut, în realitate, la începutul anului 1991.

Meritul celor patru autori constă, în primul rând, că, în fine, au fost publicate - și nu avem încotro decât să le dăm crezare că au procedat exhaustiv - documentele din chiar zona de desfășurare a răscoalei, din comitatul Hunedoara unit cu Zarandul. Cele două fonduri arhivistice cercetate și publicate acum integral, **Tribunalul minier și Comitatul Hunedoara unit cu Zarandul** (de fapt ale Congregației nobiliare a comitatului amintit), acesta din urmă doar până la 15 decembrie 1784 din rațiuni de spațiu tipografic, vor permite verificarea exactității interpretărilor istorice, mai vechi sau mai noi, dând posibilitatea amendării supralicitărilor pe care

până acum le-am putut doar presupune. Iar după publicarea, în volumul următor, a celei de-a doua jumătăți a arhivei Congregației nobiliare a comitatului în discuție, cât și a Protocolului aceluiasi comitat se deschide posibilitatea unei evaluări corecte a evenimentului istoric, cel puțin pentru zona cea mai "fierbinte" a sa. Din acest punct de vedere munca celor patru autori ai volumului merită toată considerația și atenția celor interesați de eveniment.

Nu putem să nu observăm că acad. Ștefan Pascu, autorul **Introducerii** volumului, la fel ca și a celor anterioare, continuă să discute evenimentul istoric la care se referă documentele publicate în acestea, numind-o în continuare "revoluție". Dacă până la schimbarea regimului politic din țara noastră în decembrie 1989, gestul său a putut fi trecut, cu generozitate, cu vederea, continuarea folosirii lui ridică semne de întrebare privind metodologia științifică profesată. Redeschiderea discuției "răscoală" - "revoluție" este inutilă, iar perpetuarea unei obediențe politice evidente ni se pare o enormitate. Cu atât mai mult cu cât acad. Ștefan Pascu vorbește de "**revoluția lui Horea**" în "**Izvoarele răscoalei lui Horea**" (subl. G.G.), într-un volum publicat în Editura Academiei Române, care ar trebui să fie cea mai prestigioasă editură din țară. Perpetuarea unei erori de interpretare se răsfrânge negativ nu numai asupra autorului acesteia - care este, pe deasupra, și redactorul seriei de volume -, dar și asupra editorului care girează întreaga întreprindere științifică. Iar această împrejurare nu are darul doar de a descalifica o persoană, ci chiar instituția științifică sub egida căreia se confirmă, încă o dată, că **perseverare diabolicum est...!**

Gheorghe GORUN

**TROCSÁNYI ZSOLT, MISKOLCZY AMBRUS,
A FANARIÓTÁKTÓL A HOHENZOLLERNEKIG.
TÁRSADALMI HANYATLÁS ÉS NEMZETI EMELKEDÉS A
ROMÁN TÖRTÉNELEMBEN (1711-1866),**

Budapest, 1992, 149 p.

După primele două volume de debut ale seriei Encyclopaedia Transilvanica (Miskolczy Ambrus, **Egyház és forradalom**, Budapest, 1991 și Gáll László, **Javallat**, Budapest, 1992), harnicul cercetător și editor Miskolczy Ambrus a și scos la lumina zilei un nou volum, pe cel de-al treilea (al doilea în același an 1992), în care reunește sub un titlu generic două studii complementare ce acoperă aproape un secol și jumătate de istorie românească. Primul, datorat reputatului istoric al Transilvaniei, regretarul Trócsány Zsolt, se vrea a fi o sinteză a punctelor de vedere personale, după o viață de cercetător dedicată studierii serioase a problemelor de istorie medievală și preindustrială a Transilvaniei, probabil chiar ultimul studiu înainte